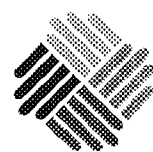

Resultatanalys Laos

Oktober 1998

Sida

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

Asienavdelningen

RESULTATANALYS - LAOS

Innehållsförteckning

Resultatanalys - Laos	1
Naturresurshushållning	1
- Lao-Swedish Forestry Programme	1
- Vatten och sanitet på landsbygden	2
- Miljömyndigheten STENO	3
Vägsektorn	4
- Väg 13 Syd	4
- Institutionell utveckling på MCTPC	4
- Utveckling av system för underhåll	5
- Utbildning - institutionellt ströd till vägskolan	5
- Arbetsbaserat vägbyggande (ILO)	6
Hälsa	6
- Nationella läkemedelsprogrammet	6
- Mödra- och barnavård	6
Statistik	7
Rättsväsendet	8
Bombröjning	9
Särskilda jämställdhetsinsatser	9
Övrigt	10

Bilagor: resultatmatriser

RESULTATANALYS - LAOS**1998-09-11**

Under den period som resultatredovisningen och -analysen avser, dvs treårs-perioden 1/1 1995 till 31/12 1997, har 333 MSEK utbetalats till Laos.

Område	1995	1996	1997	1995-1997	('000 SEK)
Naturbruk	30 055	42 956	34 931	107 942	
Infrastruktur	42 270	54 562	58 628	155 460	
Hälsovård	3 372	5 805	4 015	13 192	
Förvaltn.-uppbyggn.	12 946	4 500	9 923	27 369	
Demokrati/MR	3 319	2 394	3 935	9 648	
Konsultfond	1 016	602	2 144	3 762	
Bombröjning		4 500	2 700	7 200	
Enskilda org.	1 696	3 097	1 204	5 997	
Övrigt	1 078	431	674	2 183	
Totalt	95 752	118 847	118 154	332 753	

Källor: 1995: Sveriges internationella utvecklingssamarbete, Statistisk årsbok 1996, Laos
1996 och 1997: Sidas utvecklingssamarbete, Statistisk sammanställning 1997, Laos.

Insatsernas mål, prestationer och effekter redovisas i en separat matrisbilaga. Jämfört med situationen i många andra länder som tar emot svenskt bistånd har Laos-programmet få insatser. Att koncentrationen varit förhållandevis framgångsrik beror främst på medveten planering men också på att landet har få kontaktpunkter med Sverige utöver biståndet.

Sammanfattningsvis uppvisar samarbetet en blandad resultatbild. Bärande principer för samarbetet har varit en växande - och utifrån de svåra förutsättningarna framgångsrik - strävan att etablera laotiskt ägarskap och totalansvar för utvecklingsinsatserna samt försök att åstadkomma kompetensutveckling och institutionsförstärkning i all verksamhet. Dessa senare ansträngningar har ännu inte utvärderats på ett fullödigt sätt - en evaluering finns föreslagen i landstrategin. De stora hindren för måluppfyllelse har varit en trög laotisk förvaltning, som visar stora brister i kompetens och kapacitet, samt dålig samordning mellan olika myndigheter. En svaghet i programplaneringen har varit att ambitionsnivån tenderat att skruvas upp vida över vad kapaciteten hos de mottagande myndigheterna räckt till.

I utbetalningstermer har biståndet nått planerad nivå och på senare tid också, efter överplanering, passerat densamma.

NATURRESURSHUSHÅLLNINGLao-Swedish Forestry Programme 4 (LSFP 4)

LSFP4 startade 1996 som en fortsättning av tre tidigare faser, varav de två första var mer snävt skogsinriktade. Programmet som består av sex komponenter har ett processinriktat angreppssätt. LSFP4 fokuserar på metodutveckling, tillämpad forskning och institutions- och kompetensutveckling. Budget och komponentmål har karaktären av grov ram. Upplägget förutsätter att tyngdpunkten läggs vid den årliga verksamhets- och budgetplaneringen och baseras på uppnådda resultat och effektivitet snarare än på förhand uppsatta mål och resurser.

Det laotiska ägarskapet till programmet, såväl under planeringsfasen som under de två första åren av genomförande, bedöms ha varit och fortsatt vara stort. Ett viktigt skäl är att programmet är helt integrerat i den laotiska jord- och skogsbruksförvaltningen. En separat projektorganisation saknas således. Detta skiljer programmet från andra givarfinansierade insatser inom sektorn. Det tydliga ägarskapet är viktigt för programmet pga den typ av frågor som LSFP4 fokuserar på, t ex metod- och policyutveckling, jordreformen, den känsliga svedjebruksproblematiken, intressekonflikter mellan miljö- och naturskydd och exploateringsintressen, decentralisering av planering av verksamhet och budget till provins- och distriktsnivå. Nackdelen med den totala integreringen av LSFP4 i statsförvaltningen är bristen på tid hos den laotiska personalen. Alla laotier i programmet skall förutom att arbeta med LSFP4 sköta sina ordinarie arbeten. Detta medför att genomförandetakten av LSFP4 är låg och att rådgivarna inom programmet inte utnyttjas effektivt. Det som dock genomförs görs så med stort ägarskap. Institutionaliseringsen och därmed hållbarheten av uppnådda prestationer och effekter kan därför förväntas vara större än i ett traditionellt projekt.

LSFP4 har under de två åren det funnits karaktäriserats av vissa svårigheter av mer principiell natur:

- aktiviteterna inom de sex komponenterna har inte i tillräcklig utsträckning samordnats. Påtagliga förbättringar har dock skett under 1997;
- programmets koncept har inte varit entydigt för programmets olika aktörer, inte ens de externa rådgivarna har uppfattat konceptet på ett gemensamt sätt. T ex har de centrala begreppen metodutveckling, folkligt deltagande och decentralisering tolkats olika. Under 1997 och 1998 har ansträngningar gjorts i syfte att reda ut begreppen och vissa framsteg har uppnåtts;
- ett program som syftar till metod- och policyutveckling förutsätter att det finns analyskapacitet hos den laotiska samarbetsparten. I Laos, åtminstone inom skogssektorn, finns inte någon utvecklad tradition att dokumentera och analysera gjorda erfarenheter. Sidas upprepade uppmaningar till LSFP4 att förbättra (etablera) ett kvalitativt uppföljningssystem och en analysenhet inom skogdepartementet har ännu inte resulterat i tillfredställande lösningar;
- LSFP4 är sannolikt allt för geografiskt utspritt för att resurserna inom programmet skall kunna utnyttjas effektivt. Inför en eventuell fortsättning av samarbetet måste en fokusering ske.

Sammanfattningsvis kan konstateras att vid en analys av resultaten av LSFP4 måste insatsernas långsiktighet tas i beaktande. LSFP 4 förväntas inte att ge konkreta, lätt mätbara resultat på kort sikt. Enligt resultatredovisningen kan dock konstateras att insatserna har bidragit till policyutveckling och förändrade synsätt inom en rad viktiga områden.

Vatten och sanitet på landsbygden

Uppnådda prestationer relaterade till planerade visar på stor överensstämmelse. I vissa fall har uppsatta mål t o m överträffats. Detta gäller i synnerhet målet att öka täckningsgraden för tillgång av rent vatten och latriner. Den överlag positiva

utvärdering av programmet, som genomfördes 1996, pekade också på att man lyckats etablera en effektiv genomförandekapacitet samt att per capita-kostnaden var internationellt sett låg. En förklaring till dessa positiva resultat är att arbetet fokuserat på de mer lättillgängliga områdena av landsbygden med förhållandevis utvecklad infrastruktur. Beprövad teknik har därför kunnat tillämpas. Trots den i detta avseende höga måluppfyllelsen gör de fortsatt stora behoven i Laos och landets policy och sektorstrategi att stöd till vatten på landsbygden är relevant även framöver.

Målet att öka kunskaperna om hygien i syfte att förbättra hälsan har inte givits samma höga prioritet som att öka tillgången till vatten och latriner. Utan kunskaper om sambanden mellan hygien och hälsa visar erfarenheterna att effekterna av tillgång till rent vatten och omgivningshygien blir påtagligt begränsade. Denna svaghet har påtalats för programansvariga och frågorna har fått en klart ökad tyngd i projektdokumentet för fas II av programmet (1998 - 2002).

Uppnådda prestationer relaterade till planerade visar på hög måluppfyllelse även för programmets andra huvudkomponent (institutions- och kapacitetsutveckling och framtagandet av en sektorstrategi och aktionsplan). Arbetet som bedrivits med stöd av UNDP-WB har genomförts mycket konsekvent. Processen och ägarskapet har betonats framför de snabba resultaten. Detta innebar att sektorstrategiarbetet tog längre tid än inledningsvis planerats, något som just då oroade många. I efterhand måste konstateras att denna konsekventa strategi var riktig och effektiv. Detta med hänsyn till uppnådda resultat och effekter av programmet i form av ett påtagligt stärkt vattenmyndighet (Nam Sáat) och en nationell sektorstrategi som respekteras och aktivt används av landet och allt fler givare.

Miljömyndigheten STENO

Stödet till STENO, som är en tämligen ny och fortfarande utvecklad organisation, är relevant och strategiskt. Miljöfrågorna får en ständigt ökad betydelse, inte minst beroende av att Laos integreras alltmer i den regionala ekonomin. Laos har förhållandevis rika naturresurser, t ex skog och vatten, av intresse för exploatering av andra länder i regionen. Behovet av att genomföra och analysera miljökonsekvensbedömningar av planerade investeringar är därför stort och ökar snabbt på central såväl som på provinsnivå.

Eftersom miljöfrågornas hantering kräver ett tvärsektoriellt arbete och samordning beror miljömyndighetens resultat delvis på faktorer utanför deras kontroll. Den bristande samordningen av fackministeriernas miljöarbete inom den centrala förvaltningen och i provinserna har varit ett viktigt skäl för stödet till STENO. En central uppgift för projektet har varit att förtydliga STENOs roll och funktion samt förbättra samordningen av miljöfrågornas hantering.

Insatsen som kanaliserats via UNDP anpassades från början till STENOs begränsade mottagningskapacitet. T ex har ingen extern teknisk rådgivarpersonal varit del av stödet, bortsett från en volontär. Denna har dock spelat en viktig roll i genomförandet av projektet. Trots framsteg inom projektet, i form av förbättrade resurser, ökad kompetens hos personalen och att STENOs roll och mandat förtydligats, är STENO fortfarande en svag organisation med begränsad kapacitet.

STENO har dock under de senaste 18 månaderna lyckats ta fram ett förslag till ett fortsatt och utvidgat svenskt stöd. Framtagandet av förslaget har varit tidsödande och många och långa stillestånd i arbetet har inträffat under tiden. Detta kan ses som symptom på organisationens begränsade förmåga. Tiden och STENOs mottagningskapacitet bedöms nu ändå vara mogen för det bredare och mer omfattande stöd som STENO föreslår.

VÄGSEKTORN

Med denna resultatredovisning markeras slutet på den första fasen av samarbetet inom vägsektorn. Samarbetet sedan 1986 har inneburit en koncentration på anläggandet av en modern huvudväg på en sträcka från strax utanför Vientiane till Pakkading. Vägbyggandet har kompletterats med insatser för att i första hand stärka den centrala vägförvaltningen i landet.

Samarbetet går nu över i en ny fas med fokus på mindre vägar och vägförvaltningen i tre av provinserna, men med fortsatt samarbete inom underhållet av huvudvägarna och vägfinansieringsfrågor.

Väg 13 Syd

Den Sidafinansierade sträckan utgör den mellersta delen av den nord-sydliga ryggraden i det laotiska vägnätet, som sträcker sig från norra delen av Luangprabang till Champasack i söder. Olika biståndsgivare har bidragit till olika delar under den senaste tioårsperioden. Sett ur detta perspektiv är insatsen relevant för hela den ekonomiska utvecklingen i Laos.

Efter tekniska och administrativa problem under tidigare skeden har projektet fungerat väl under den aktuella perioden och avslutats enligt tidplanen.

Tillgängliga trafikräkningar visar på mer trafik och därmed högre avkastning än den som låg till grund för investeringsbeslutet.

Vägen har också positiva effekter på utvecklingen av den omgivande landsbygden. Ekonomiska aktiviteter ökar synbart och jordbruket har fått ökade möjligheter till produktion för avsalu. Detta förstärks av att en ny kraftlinje dras längs vägen, som snabbt resulterar i bevattningsanläggningar som i sin tur leder till att två risskördar tas ut per år, istället för en som tidigare.

Skanska har varit entreprenör och har, förutom att bygga, utbildat ett stort antal maskinförare och arbetsledare. Andra internationella entreprenörer i Laos kommer oftast från asiatiska låglöneländer och föredrar att ta med sig arbetskraft hemifrån.

Sweco/KM har biträtt ministeriet med byggledning och kontroll. Detta har också resulterat i en betydande kompetensutveckling av ministeriepersonal att hantera internationella entreprenader.

Institutionell utveckling av MCTPC

Man kan inte förvänta sig samma spektakulära resultat av institutionsbyggande som av ett stort vägbygge. Detta gäller särskilt i ett samhälle statt i förvandling från en

kommandoekonomi mot en marknadsorienterad ekonomi och i en organisation som därutöver är utsatt för influenser från ett antal biståndsgivare, med ibland olika värderingar och olika politik. Låg absorptionsförmåga kopplat till en hög investeringsvolym, som tär på de knappa personalresurserna gör inte saken lättare.

Insatsen har varit relevant och efterfrågad. Sida har fått en ställning som en av de mest inflytelserika givarna. Ministeriet har på Sidas initiativ börjat med årliga koordineringsmöten med givarna inom vägsektorn. Konsulten (SweRoad) försökte 1996 göra en egen värdering av hur mycket ministeriets kapacitet förbättrats. Metoden liknar den av Sida framtagna "trappstegsmodellen" för mätning av effekterna i organisationsutvecklingsinsatser. På en femgradig skala, där fem motsvarar nivån hos en effektiv vägförvaltning i västerlandet, bedömdes den sammanvägda kapaciteten ha ökat från 1,1 till 1,6.

Resultatet kan tyckas nedslående, men i en diskussion nyligen med tongivande företrädare för ministeriet höll dessa inte alls med om detta utan ansåg att effekten har varit mycket större än så. En möjlig förklaring är att företrädarna mer bedömde sin egen utveckling snarare än hela organisationens. En märkbar tröghet kan förnimmas när det gäller att ändra gamla rutiner och tankesätt.

Många värdefulla initiativ har tagits i allt från väglagstiftning till ändring av betalningsrutiner. Få har resulterat i en uppnådd prestation, som t e x att en väglag stiftats. Prestationerna bör snaras beskrivas som att de svaga punkterna identifierats och processer startats för åstadkomma en bättre tingens ordning. De flesta av dessa processer lever vidare internt i den laotiska organisationen.

Utveckling av system för underhåll

Ett pilotprojekt som syftade till att utveckla och införa bättre vägunderhåll. Projektet byggde på att underhållet skulle genomföras i "egen regi-liknande" förhållanden. Utvecklingen gick dock raskt mot utkontraktering i konkurrens. Relevansen minskade och Sida beslöt att fasa ut insatsen.

Den uppnådda prestationen bestod, förutom att vägarna i ett område utanför Vientiane underhölls väl under några år, i att en fungerande organisation med system, rutiner och personal utvecklades. Organisationen bolagiserades efter att stödet fasats ut. Den senaste utvecklingen är att bilda ett joint venture med affärskonglomerat från Hongkong.

Utbildning - institutionellt stöd till CTC (vägskolan)

Vägskolan startades ursprungligen som en projektskola för Väg 13 Syd. Skolan fungerade så väl att den senare institutionaliserades för att möta behoven av att utbilda vägtekniker för ministeriets egna behov. Det var en mycket relevant insats när skolan startades, men relevansen avtar i och med att ansvaret för den formella utbildningen förts från linjeministerierna till utbildningsministeriet.

Behovet av korta fortbildningsinsatser ökar dock både i den privata och offentliga delen av vägsektorn i och med övergången från "egen regi-verksamhet" till

konkurrensupphandling och utkontraktering. Förhoppningen är att vägskolan ska finna en ny roll i denna nya situation.

Arbetsbaserat vägbyggande (ILO)

1996-1997 finansierade Sida ett avslutande år för ett ILO-projekt som startats med tyskt bistånd. Ett avgörande skäl för Sida's beslut att stödja projektet var att bevara och fortsätta utvecklingen av den kapacitet som byggts upp inom detta område för att denna skulle kunna tillgodogöras i den nya svenska insatsen som då bereddes.

Detta syfte uppnåddes medan de höga mål som ILO ställt upp inte kunde infrias.

HÄLSA

Nationella läkemedelsprogrammet (NDP)

Sidas insats avser stöd till hälsoministeriets arbete för att identifiera och genomföra alla de åtgärder som behöver vidtas för att genomföra den läkemedelspolicy som antogs 1993. Tonvikten ligger på kompetensutveckling på olika nivåer, inkl folkbildning. Lagstiftning för reglering och kontroll av kvalitet ingår, liksom arbete med riktlinjer för att få rätt medicin till rätt diagnos. Karolinska Institutet/IHCAR har engagerats som teknisk konsult för samarbetet.

Resultaten hittills är begränsade och det är för tidigt att tala om effekter. Insatsen kom inte igång på allvar förrän våren -97 pga en utdragen process för upphandling av teknisk konsult. Mycket av den utbildning som ursprungligen planerats har av olika skäl ännu inte ägt rum. En bidragande orsak har bl a varit den tunga laotiska byråkratin. Former och metoder för fortbildningen har därför nyligen omprövats och kommer på försök att i ökad omfattning arrangeras på plats i Laos. Övrig verksamhet har i stort sett fungerat planenligt. Konsulten har i sin årsrapport omvittnat ett stort engagemang från de laotiska medarbetarnas sida men samtidigt betonat att den allmänna kompetensen är låg och kommer att ta lång tid att utveckla. Genomförandet av policyn är emellertid beroende av inhemsk kompetens och kan därför inte påskyndas. En slutsats är att Sida-insatsen borde fortsätta åtminstone 3-5 år, troligen längre, för att få önskad effekt och att medverkan av sakkunniga konsulter är viktig.

En analys av Sida-insatsens resultat måste beakta att genomförande av en policy på läkemedelsområdet måste ses på lång sikt. Arbetet kring Laos policy har rönt stort intresse i internationella fackkretsar. Den anses vara både ambitiös och radikal.

Mödra- och barnavård

Sidas insats avsåg stöd till ett försöksprojekt för att förbättra i första hand mödrahälsovården i ett par distrikt. Stödet har kanaliserats genom Unicef som tillsammans med hälsomyndigheten planerar och genomför projektet. Insatsen har varit förknippad med stora administrativa problem som förorsakat förseningar och förlängning av avtalet. Projektet är nu i stort sett slutfört och förväntade prestationer har uppnåtts, men med två års försening.

Projektets tyngdpunkt har legat på utbildning av frivilliga sk traditionella bybarnmorskor (TBAs) i syfte att dessa skulle kunna bidra till väsentligt bättre mödrahälsa.

Emellertid är det numera allmänt vedertaget (WHO) att TBAs effekter på mödras hälsan är mycket begränsade i länder där primär- och distriktshälsovård är så dåligt utbyggd som i Laos. Vid komplikationer saknas då t ex den tekniska uppbackning som är så viktig för volontärarbetarens trovärdighet och uthållighet. Försöksprojektets långsiktiga bärkraft kan därför ifrågasättas och en fortsättning planeras ej.

STATISTIK

Samarbetet med National Statistical Centre, NSC, har pågått sedan 1991/92. Utgångspunkten för det svenska stödet har varit att hjälpa till att bygga upp och utveckla den statistiska institutionen till en självständig och självbärande statistikbyrå, som av egen kraft ska kunna hantera och vidareutveckla sin egen verksamhet. Detta skall åstadkommas genom att utveckla och stärka NSC i sin helhet genom kompetens- och institutionsuppbyggande åtgärder, genom att förbättra kapaciteten att producera kvalitativ offentlig statistik samt genom att bygga upp ett nationellt statistiksystem. Tidsramen för samarbetet sattes från början till ca tio år.

Samarbetet består dels av stöd till själva statistikproduktionen dels av stöd i form av kompetensuppbyggnad. Formen för samarbetet bygger på samverkan mellan två likartade institutioner med likartade roller, funktioner och uppgifter i två olika länder. Tanken är att institutionerna under en relativt lång period skall bygga upp en relation, byggd på samhörighet och förtroende, och att detta i sig ger ett mervärde.

NSC har sedan projektet startade fått erfarenhet och utvecklat sin kapacitet på en mängd områden genom att genomföra hushållsundersökningar, använda sig av modern ADB-utrustning vid statistikbearbetning, analysera marknadsekonomi samt erhållit goda kunskaper i engelska. En stor del av uppmärksamheten har under perioden givits den folkräkning som genomfördes 1995. Genomförandet anses remarkabelt för ett utvecklingsland. Resultaten publicerades i en landrapport i april 1997 och regionala rapporter under hösten 1997 och Laos har nu en förståelig och trovärdig databas avseende folkräkningen för såväl interna som externa användare.

NSC har under perioden ökat sin personal från 18 1991/92 till 43 idag. Utbildning av personalen har dels givits inom NSC samt genom stipendier utomlands, dels har rekrytering skett av studenter som utbildat sig utomlands. Planerna att år 2000 ha 50 personer anställda följs.

NSCs funktion som koordinator och stöd till linjeministerierna har förstärkts och utvecklats, vilket innebär att man kan förändra en del arbetsmetoder. Ett skifte kan ske från i huvudsak kvantitativ till kvalitativ statistik, vilket innebär att man med mindre resurser kan få mer tillförlitlig statistik.

Nuvarande långtidskonsult inom ADB engagerades i oktober 1997. Efter hans tvååriga kontraktstid, förväntas datorenheten ha den kunskap som krävs för att själv kunna hantera sin verksamhet.

Personalen har under ett par års tid genomgått engelskundervisning, för tillfället genomförs undervisning för 20 personer. Hittills har 5 klarat PET-examen och ytterligare två förbereder sig för att ta den.

NSC arbetar med genderaspekten både vad avser den egna personalen vid NSC samt vad avser själva statistikproduktionen. Processen att utveckla ett ramverk för sammanställning av och identifikation av genderfrågor är redan påbörjad och skall under perioden ges prioritet.

Det senaste kontraktet med Statistics Sweden slöts direkt mellan NSC och Statistics Sweden. Processen sköttes av NSC med visst stöd av Sida och är alltså den första mottagarlandsupphandlingen i Laos för Sidas del.

Från att ha varit en liten osjälvständig byrå, har NSC utvecklats till en "krävande" samarbetspartner, kompetent och målmedveten i sitt arbete. I stort sett har planerade aktiviteter och målsättningar uppfyllts. En del aktiviteter har emellertid fått senareläggas, däribland miljöstatistik och nationalräkenskaperna, men dessa båda viktiga delar är medtagna inom kommande period.

RÄTTSVÄSENDET

Samarbetet inom rättsväsendet har pågått sedan 1992. Under den första fasen, som var mer av en sökande period, gjorde man studier och använde sig i dialogen framför allt av seminarieverksamhet, workshops och studiebesök. Samarbetspartner var, och är fortfarande, justitieministeriet (MoJ). Laos, och således också MoJ, lider i mycket hög grad av brist på utbildad, kompetent personal. Under den första fasen identifierades två insatser; stöd till reformering av domstolsväsendet och stöd till juristutbildning (Vientiane School of Law), vilka båda sjuksattes i början av 1997.

Då det redan från början framgick att bristen på engelskkunskaper var ett stort problem, har Sida sedan 1993 stött utvecklingen av en särskild engelskavdelning vid juristskolan samt stött själva undervisningen. Avdelningen har haft en utländsk expert samt ett antal inhemska engelsklärare och undervisningen har omfattat både personal vid skolan och personal vid justitieministeriet och andra myndigheter (domstolar, åklagare mm). Projektet har bidragit till att MoJ nu har ett antal kunniga personer som kan arbeta samman med utländska experter samt att det existerar en särskild avdelning vid juristskolan med välutbildade engelsklärare. Behovet av engelsktalande personer i förvaltningen och inom MoJ har aktualiserats än mer i och med medlemsskapet i ASEAN. Juristskolans engelskavdelning har emellertid drabbats av samma problem som beskrivs nedan under "juristutbildning", och stödet har därför avbrutits på obestämd tid.

Domstolsprojektet har efter en första, relativt trög fas, gjort betydande framsteg. Det har tagit tid att knyta kontakter och vinna förtroende, men när de svenska rådgivarna väl blivit etablerade har entusiasmen och arbetskapaciteten bland den begränsade laotiska kadern visat sig vara stor. Insatsen har bestått av ett antal delprojekt varav de viktigaste varit stöd till revidering av domstolsprocessen, det s.k. pilotprojektet vid Vientiane Prefecture Court (VPC), stöd till effektivisering av administrativa rutiner vid VPC samt stöd till det nyligen etablerade advokatsamfundet.

Stödet till juristutbildningen i form av utveckling av kursplan, vidareutbildning av lärare samt utveckling av läromedel hade precis påbörjats när juristskolan flyttades över från justitieministeriets ansvarsområde till undervisningsministeriet. Pga bristande effektivitet och samordning samt eventuellt revirtänkande har de laotiska

myndigheterna inte kunnat enas om fortsatt eller förändrat stöd. Enighet finns emellertid om att juristutbildning är strategiskt oerhört viktig.

Då samarbetet handlar om reformering av rättssystemet, vilket framför allt bygger på förändring av attityder och i flera fall helt nya tankar och idéer, kan man inte förvänta sig snabba resultat eller förbättringar. Samarbetet förutsätter en levande dialog, utbyte av idéer och kunskapsöverföring. Sådant samarbete kräver mer tid än pengar.

Det kan synas som om effekterna av samarbetet inom rättsområdet varit relativt små. Med tanke på att Laos länge varit ett oerhört slutet land, området är känsligt men strategiskt viktigt, samarbetet har pågått relativt kort tid samt att resultat faktiskt uppnåtts, särskilt inom engelskundervisningen och inom reformeringen av domstolsväsendet, är det viktigt att fortsätta samarbetet. Vid den senaste årsgenomgången nämndes nya projektförslag inom fler "känsliga" områden såsom polisväsendet, ungdomskriminalitet, specialdomstolar. Det visar att Laos har förtroende för Sverige och att den dialog som förs i högsta grad har betydelse för det fortsatta utvecklingssamarbetet i Laos.

BOMBRÖJNING

Stöd till bombröjning (UXO - Unexploded Ordnance) har i huvudsak utgått till den brittiska enskilda organisationen Mines Advisory Group (MAG) via anslaget för humanitärt bistånd sedan budgetåret 1994/95. MAGs första avtal med Laos regering skrevs i april 1994. Även om MAG initialt stötte på stora trögheter av administrativ karaktär har programmet därefter utvecklats mycket väl och organisationen har vunnit respekt och relativ handlingsfrihet. MAG spelade även en stor katalytisk roll för skapandet av UXO Lao (aug. 1995), den statliga myndigheten för bombröjning. En nyligen genomförd kapacitetsstudie av MAG - med fältbesök i Laos och Kambodja - bekräftar MAGs kompetens i fältarbetet och metodik vad avser t ex kapacitetsöverföring. Idag ansvarar t ex lokalanställda för flertalet av bombröjningsplutonerna. Svagheter i MAGs interna administration har inte direkt påverkat resultatet i fält.

Genom ett öronmärkt stöd via UNDP till UXO Lao under 1996-97 för en socio-ekonomisk studie framkom bl.a. att den humanitära kris (antal dödade och skadade) som bomberna skapar är relativt begränsad. Av bl.a. denna anledning har stödet från det humanitära anslaget till MAG upphört och fortsatta insatser finansieras från landramen. UXO Lao har lyckats relativt väl under sina första år. Bland annat Sidas stöd till studien har varit en avgörande faktor för stora delar av myndighetens planering av sin verksamhet. Myndighetens tillkomst har även medfört viss islossning i relationerna till USA som nu finansierar stora delar av UXO Laos bombröjningsskola.

SÄRSKILDA JÄMSTÄLLDHETSINSATSER

Laos ratificerade konventionen om eliminering av alla former av diskriminering mot kvinnor 1991 och konventionen om politiska rättigheter för kvinnor 1957.

Partiets massorganisation Lao Women's Union (LWU) är Laos enda nationella kvinnoorganisation. Den är rikstäckande, finns etablerad ner på bynivå och är därmed den bästa kanal för insatser till förmån för kvinnor som står till buds. Sida har lämnat bistånd till LWU innefattande även organisationsstöd fram till 1995.

Därefter har endast smärre projekt genomförts i samarbete med LWU. Ett resultat är det Sida-finansierade Legal Advice Office for Women, beläget i LWUs lokaler.

ÖVRIGT

Konsultfonden har främst finansierat konsultinsatser inom bl a miljö-, rätts-, och energiområdena samt resor till internationella kurser. Via stödet till internationella kurser har 95 laotier (varav 17 kvinnor) erhållit utbildning inom bl a teknik, miljö och mänskliga rättigheter.

Samarbetet inom kultursektorn avslutades 1996 sedan resultaten visat sig vara begränsade. Huvudaktiviteten hade varit renoveringen av museet (f d kungapalatset) i Luang Prabang.

Några svenska enskilda organisationer har ännu inte etablerat permanent närvaro i Laos. Bland andra Röda Korset, SMR, Diakonia och SHIA har dock lämnat stöd till projekt i Laos under perioden.

Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projekt mål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
FÖRVALTNING							
Stöd till statistik-utveckling i Laos/Support to the Development of the National Statistical Centre, NSC Avtal: 9412-9712 Beslut: Reg. 941110	Förbättrad statistik och därmed kunskap inom viktiga samhällsområden (ekonomi, befolkning, sociala sektorer); bättre planerings- och beslutsunderlag för myndigheter och biståndsgivare.	Att stärka NSC:s organisatoriska struktur och förbättra kapaciteten i syfte att producera statistik om den laotiska ekonomin och samhällsutvecklingen (SIDAs reg. skriv.) a) Statistikproduktionen: genomföra folkräkning 1995; förbättra nationella räkenskaper och ta fram en manual för dessa; utveckla ett företagsregister; förbättra industri- och jordbruksstatistiken; utveckla system för datainsamling, hantering	I hög grad uppnått		Genomförd och rapporterad enligt planerna; de särskilda rapporterna ännu inte producerade; konsultrapport gjord för statistikprogrammet		Genomförd och rapporterad enligt planerna, de särskilda rapporterna ännu inte producerade. Konsultrapport gjord för statistikprogrammet.
			I hög grad uppnått. Inga kända negativa effekter	Statistikplan; förbereda och genomföra en andra lands-omfattande stickprovsundersökning av hushållens utgifter och konsumtion (LECS II); förbättrade nationalräkenskaper i enlighet med ett nytt system; ett nytt, mer rättvisande konsumentprisindex som	Program för hushållsundersökningar 1996-2000 fastlagt; statistikproduktion inom hälso- social- och transportministerierna utvärderade; LECS II-studien genomförd (mars -97-feb.-98); projektet för nationalräkenskaper delvis genomfört ett nytt		

		och spridning av resultat; sammanställa tidigare inhämtade konsumentpriser med det nya nationella konsumentprisindex (CPI); utveckla miljö- och genderstatistik.		officiellt inflationsmått i Laos; utveckla gender- och miljöstatistik; fortsatt utbildning av personalen vid NSC i statistiska metoder, databehandling och makro-ekonomiska analyser.	konsumentprisindexutvecklat, officiellt antaget och i bruk; en mindre genderrapport producerad, arbetsplan för genderstatistik och analys antagen; projektet för miljöstatistik dock uppskjutet; personalutbildning i statistik genomförd		
		b) <u>Kompetens- uppbyggnad</u> förbättra förmågan till långsiktig planering och analys; förbättra organisationen i enlighet med förvaltningens nya struktur; förbättra personalens kompetens på central som lokal nivå i bl.a databehandling, analys av datainformation, makroekonomisk analys och rapportskrivning.	I hög grad uppnått.	Fortsatt teknisk förstärkning av NSC och provinskontor genom anskaffande av datorer och programvara samt annan utrustning.	Förbättringarna av NSCs datasystem genomfördes under 1997.		Projektet för miljöstatistik uppskjutet.
Summa						25.4 MSEK	
Sammanfattande bedömning		Erfarenheterna av insatsen är goda vilket bekräftar av en värdering/projektbedömning gjord av utomstående konsulter under 1997. NSC är idag en effektivare och bättre bemannad myndighet än för ett par år sedan. Samarbetet mellan NSC och Statistics Sweden (SCB) har fungerat väl och kommer att fortsätta under den tredje projektfasen som startar i början av 1998.					

SIDAs insatser 940901: skriftlig sammanställning från NSC 980310; Appraisal of the Project Proposal for the Swedish Support to the National Statistical Centre (NSC) in Lao PDR, Phase III by Danielsson, Ljones, Sept. -97						
Källor	Ökad kompetens inom den Laotiska förvaltningen	Enligt projektmål	Kurserna planeras i Sverige. Någon plan för laotisk deltagande finns inte utan baseras på hur många som blir antagna	95 laotiska deltagare, varav 17 kvinnor (18 %) i kurser 1995-97	Användningen av PK-fonden är i hög grad styrd av icke förutsebara behov och skall kunna användas flexibelt. Ingen utvärdering gjord. Från samtal med tidigare deltagare framgår att kurserna är uppskattade och ökat deltagarnas kunskaper	
Personal och konsult-fonden/Consultancy Services Fund Avtalsperiod: 9107-9906. Beslut REMA 96/93, Emb. 72/95 2.1 BITS/Sida-kurser	<i>Ekonomisk och social utveckling genom höjning av förvaltningens kompetens och bättre beslutsunderlag</i>					
2.2 Utbildning och konferenser utomlands	Ökad kompetens inom förvaltningen och internationellt erfarenhets-utbyte	Enligt projektmål	Planeras inte i förväg utan beslutas från fall till fall	Ett flertal deltagare från olika myndigheter	Som ovan - givetvis med variationer	
2.3 Utbildning och seminarier i Laos	Ökad kompetens inom förvaltningen	Enligt projektmål	Planeras inte i förväg utan beslutas från fall till fall	Ett mindre antal seminarier finansierade	som ovan	
2.4 Konsulter och studier	Ökad kunskap, bättre beslutsunderlag	Enligt projektmål	Planeras inte i förväg utan beslutas från fall till fall	Ett antal konsulter, och studier inom olika ämnesområden: projektberedning, hjälp vid förhandlingar mm		
2.5 Stödfunktion för biståndet och personal	Effektivare utnyttjande av personalbiståndet	Enligt projektmål	Amb. har två bilar kvar inom "bilpoolen"	"Bilpool" för konsulter	Att hyra bil i Laos är mycket dyrt. Genom att hyra från ambassadens "bilpool" görs stora besparingar,	
2.6 Övrigt	Stödåtgärder för personalbiståndet	Enligt projektmål		Bidrag till austr. kliniken	En fungerande klinik behövs för personalbiståndet och rekryteringen. Bidraget har uppgått till USD 80,000/år.	
				Bidrag till svenska skolan i VTE	Bidraget upphörde under 1996. Skolan drivs nu av en skolförening	

									Vissa mindre kostnader som inte bör belasta något projekt har belastat fonden		Hittills vissa växlings- och räntekostnader
6.1 MSEK											
PK-fonden är en flexibel och uppskattad del av samarbetet genom att insatser kan göras snabbt, med enkel beredning och beslut BITS/Sida-kurserna är mycket uppskattade av deltagarna och förmodas ha bidragit till en ökning av kompetensnivån hos deltagarna. Flera viktiga konsultinsatser och beredningar har gjorts under perioden.											
Insatser 91-02-12, ambassadens halvårsrapporter, ambassadens beslut om stöd till delinsatser samt återrapporter											
Källor	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer				
RÄTTSEKTORN											
Stöd till rättsväsendet (Strengthening The Rule of Law) Beslut: REMA: 13/92, 40/95. Avtal: 9206-9609, 9601-9906 (14,0 MSEK, 9,5 inom och 4,5 utom LR) 1.1 Domstolsväsendet	Det övergripande sektormålet är att bidra till byggandet av en rättstat	Införa modern domstolsordning, processlag effektivare rutiner, utbildning av domare, åklagare och polis. Stärka advokatsamfundet.	En utveckling i avsedd riktning inom Vientiane-domstolen ökande kompetens hos domare och åklagare. Påtagligt intresse hos medlemmarna; ökande medvetenhet om hur ett advokatsamfund bör fungera.	Vientiane-domstolen (VPC) pilot projekt för ny domstols-procedur. Seminarier för domare, åklagare och polis i Vientiane och provinser. Utbilda medlemmar i hur moderna adv. samfund fungerar	Ny rättegångsordning införd på försök; flera större seminarier och några studieresor genomförda. Seminarier för medlemmarna genomförda .		Osäkerhet om VPC:s framtida lokaler stör planeringen. Fortfarande lång väg att gå innan samfundet kan sägas fungera på acceptabelt sätt.				
1.2 Justitieministeriet (MoJ)		Sprida kunskap om landets lagar	Inga under denna period	Återuppliva utgivandet av lagar och författningar, Official Gazette, distribution i landet	Verksamheten mycket försenad och nästan inga resultat uppnådda under perioden		Återupptagande av verksamheten sker i början av 1998				
1.3 Juristutbildning vid VSL, Vientiane School of Law		Ökat antal utbildade jurister	Antalet examinerade från VSL ökar snabbt men kvaliteten på kunskaperna låg; effekterna av Sida-stödet under perioden begränsad	För en första inceptionsperiod: utarbeta projektdokument, kursplaner, program för personalutveckling identifiera kandidater för lärarutbildning, producera studiematerial	Efter långa förberedelser kom stödet igång i mars 1977; studieresor till Thailand genomfördes och arbetet med kursplaner påbörjades men fick avbrytas redan i sept. Några större resultat hann därför inte uppnås.		I okt. -97 fördes VSL över till utbildningsministeriet (MoE) för att ingå i universitetet. Det svenska stödet suspenderades tills vidare. Framställning från MoE förväntas under 1998.				

1.4 Engelskutbildning vid MoJ och VSL		Bättre kunskap i engelska hos MoJs personal och nyutbildade jurister		Utbildning av VSL:s engelsklärare, förbättrade undervisningsmetoder, utbildning av skolans elever. Ökade kunskaper i engelska bland personalen vid MoJ inkl. Vientiane-domstolen och åklagarämbetet.	En enhet för eng. utb. med kunniga lärare etablerad. Antalet elever som läste eng. vid VSL april -93: 100, juli -97: 1040 (dvs 80 % av alla VSLs studenter). Under 1997 var antalet elever 157. Antalet anställda med acceptabla kunskaper i Eng. har ökat från 1 (1993) till 23 (1977) och 8 fick godkänt i inter-nationell engelsk test och kunde studera vidare (Masters-utbildning) utomlands	Den Sida-finansierade rådgivarens kontrakt blev inte förlängt av MoJ i sept. 97
Summa	Utbetalningar 1995-97 Inom Landramen: 1,6 MSEK (-97) Utom Landramen: 6,4 MSEK					
Sammanfattande bedömning	Justitieministeriet engagerat men kompetens och effektivitet fortfarande begränsad. Stödet till rättssektorn är viktigt men har haft många svårigheter under perioden. Samarbetet med juristskolan suspenderades i sept. 97 och ligger nu nere. Efter en långsam start har insatserna inom domstolsväsendet ge positiva resultat.					
Källor	Final report covering the first phase of the Sida financed project "Strengthening of the Rule of Law in Lao PDR, SILD, jul.-96; 1st and 2nd Bi-monthly reports by Chulalongkorn Univ. aug. -97; An evaluation of the English Training Programme at VSL, jun.-97 Programme for the Strengthening of the Rule of Law in Lao PDR, Phase II, Plan of Operations 1 Jul. - 31 Dec. 1998, SILD Sept. -97					

Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
NATURRESURSSSEKTORN							
Skogsprogram LSFP III och IV - Lao-Swedish Forestry Programme III/IV Avtalsperioder: 9201-9609, 9601-0103 Beslut: REMA 65/91, GD 27/96 1. Institutions- och kompetensutveckling (Institutional strenghtening)	Bättre levnadsförhållanden för fattiga människor på landsbygden genom förbättrad produktivitet och uthållig användning, skydd av skogs- och jordbruksland i utvalda områden	Att stärka kapaciteten och kompetens inom Department of Forestry samt provins- och distriktskontor	Ökat självförtroende. Bättre relationer inom personalen samt mellan personalen och lokalbefolkningen Delegering av ansvar och beslutsrätt. Bättre policy. Bättre förståelse för krediternas roll.	Programmet gick över från fas III till fas IV i jan-96. I samband därmed ändrades inriktning och målformulering. Detta försvårar i hög grad resultatredovisningen. Här redovisas endast mål och prestationer för fas IV. Förbättrad förmåga till planering, genomförande och uppföljning. Ökat gendermedvetande. Utv. av nödvändigt lagverk för skog och skogs-mark. Utveckla system för landsbygds-krediter.	Höjning av personalens kunskapsnivå genom längre och kortare utbildning utomlands och inom landet. Förbättrade arbetsrutiner införda efter hand. Decentralisering av ansvar till distriktsnivån genomförd.	72,3 MSEK	Svårt att kvantifiera resultaten.
2. Rådgivning (Extension & Extension Training)		Att bidra till utvecklingen av effektiv och hållbar rådgivning inom skogs och jordbruk	Realistiska metoder för participativ rådgivning på distriktsnivån. Höjd status och kunskapsnivå vid utbildningscentra.	Utvecklade metoder och kapacitet för participativ rådgivning i LSPs proviser, distrikt och byar samt för utbildningen vid utbildningscentra	Metoder prövade i distrikten och personalen tränats i participativa diskussioner med bybefolkningen. Kursplaner för centra utvecklade.		

3. Markanvändningsplanering (Land Use Planning)	Förbättra planeringen av markanvändning och utnyttjandet av naturresurser på macro- och micronivå	Bättre kunskap om skogar och skogsmark. Mer participativa metoder för planering av användning och fördelning av mark. Risk att mindre mark än vad som krävs tilldelas jordbrukare	Grundläggande data om naturresurser till stöd för strategisk och participativ planering av markanvändning. Utvecklade och institutionaliserade metoder för planering av markanvändning	Skogsdata sammanställda för 8 provinser. Riktlinjer och metoder för planering av markanvändning utprovade och i faktisk tillämpning	
4. Naturskydd (Conservation)	Att förbättra bevarande och skydd av naturresurser och definiera vilken roll sådant skydd har i landets utveckling	Förbättrad och mer realistisk policy för naturskydd. Ökat medvetande om behovet av att skydda och sköta naturskyddsområden och gradvis förbättrad skötsel av dem	Förfinad strategi för systemet med naturskyddsområden och förbättrad skötsel av områdena	Utkast till anvisningar för naturskydd som komplettering till skogslagen. Ett forum för utbyte av erfarenheter av arbete med naturskydd. Personal under utbildning.	
5. Hållbart svedjebruk (Shifting Cultivation Stabilization)	Ett system för tillämpad forskning som producerar resultat relevanta för förbättring av användning av mark i högländsområden särskilt de med svedjebruk	Mer stabil markanvändning. Bättre förståelse av sammanhanget mellan tekniska och socioekonomiska frågor	Ett system för fältförsök av relevans för rådgivning och utveckling i svedjebruks-områden i Laos. Ett system för deskriptiv forskning vilket kan analysera markanvändning, socio-ekonomiska och miljörelaterade frågor	Som planerat	

6. Skogsforskning		Att öka kapaciteten för forskning genom utbildning samt utveckla och sprida förbättrad teknologi för uthålligt skogsbruk	Bättre förståelse för behovet av forskning och dess roll	Ökad förmåga hos DOF personal att utnyttja och genomföra tillämpad och anpassad forskning inom identifierade prioriteringsområden. En enhet för insamling, utbyte, bearbetning och spridning av data och information	Modeller för Joint Forest Management under utprovning. Forskningspersonal under utbildning. Ett nätverk för informationsutbyte under uppbyggnad. Systematisk dokumentation		
Summa						72.3 MSEK	
Källor	Innehållet i denna matris hämtat från sammanställning på engelska gjord av DOF i mars 1998						
Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
MILJÖSEKTORN							
Stöd till miljömyndigheten STENO, Science and Environment Organisation: LAO/93/008: Support to the Interministerial Working Group on Environment Beslut Natur 326/94, Natur N III 70/95, NAT/ALA/192/97	Stärka STENOs institutionella kapacitet att samordna och driva landets miljöarbete	En administrativt fungerande miljöavdelning som kan organisera och administrera genomförandet av en nationell plan	STENO idag en bättre fungerande myndighet	Etablera administrativa rutiner för planering, redovisning, bokföring etc. Organiserar ett nationellt seminarium	Genomfört		Antalet givare inom miljösektorn ökar kraftigt vilket innebär belastning på STENOs personal. STENOs miljöavdelningar har fortfarande otillräckligt med väl utbildad personal
		Etablerandet av arbetsgrupp med tio representanter från olika ministerier med god kännedom om den nationella miljöplanen och strategier för förverkligande	Bättre samordning och informations- utbyte mellan myndigheter	Bilda en interministeriell arbetsgrupp	IMWG etablerad och fungerar		Medlemskapet från olika ministerier kunde vara på en högre tjänstenivå

		Förbättrad information om existerande lagstiftning och dess tillämpning på miljöområdet	Ökad medvetenhet inom myndigheter	Organisera seminarier och studieresor för medlemmar i IMWG och andra beslutsfattare. Bygga upp en databas över miljöprojekt i Laos. Sprida information om potentiella biståndsgivare inom miljösektorn	Databasens uppbyggnad är påbörjad. Övrigt är genomfört		Miljölag under utarbetande
Summa						2,1 MSEK	
Sammanfattande bedömning	STENO är en ung organisation med begränsade personalresurser och ökande arbetsuppgifter. STENOs roll som samordnare ökar i betydelse. Det svenska stödet har bidragit till förbättrade resurser, ökade kunskaper hos personalen och större genomslagskraft.						
Källor	Sida insatssp 94-10-17, Terminal Report IMWG (STENO) Jun.-97, Strengthening Environmental Protection in Lao PDR, An Appraisal of the proposed support to the IMWG, Eduards, Eggertz, Lann, Nov.-96; STENO matrix över objectives and achievements, mar. -98						
Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
HUMANITÄRT BISTÄND							
1.1 Bombröjning i Xieng Khouang-provinsen genom Mines Advisory Group, MAG/ Xieng Khouang Unexploded Ordnance Clearance Project, Laos. Avtal: 1995: (Diakonia) 0,5 MSEK, 9603 9712 (MAG) 3,5 MSEK, 9707-9812 (MAG) 2,0 MSEK. Beslut SEKA 53/96, 109/96, 293/97	Minska antalet civila dödsfall och skador genom bombolyckor samt ökad landareal för lantbruk och andra utvecklingsändamål	Bygga upp laotisk kapacitet och kompetens att lokalisera och röja bomber/blindgångare i sex distrikt i Xieng Khouang-provinsen;	ökat antal utbildade och erfarna laotier som på sikt kan bedriva verksamheten utan utländska rådgivare. Projektet har veterligen inga negativa effekter.	Lokalisering av UXO. Oskadliggörande av dessa. Röjning av särskilt viktiga områden. Informationsspridning, medvetandegörande.	Antal förstörda UXO: 1995: 6,325 1996: 16,298, 1997: 27,299 s:a 49,922 261 byar besökta, kartlagda och informerade	Utom LR: 5,0 MSEK	Enligt MAG är det svårt att kvantifiera målen i förväg eftersom man har haft otillräcklig kunskap om hur stora problemen faktiskt är i de olika byarna. Verksamheten har dock expanderat snabbare än planerat.
	Skapa ökad medvetenhet om farorna hos befolkningen. Lokalisering, utmärkning och förstörande av UXO;	Ökad försiktighet ledande till färre olyckor	Utbildning av personal	144 anställda laotier utbildade			Omöjligt att beräkna hur många olyckor och dödsfall som undvikits genom programmet och därmed svårt att göra någon nyttekostnads-kalkyl

		Röjande av prioriterade områden från bomber (skolor, samhällen, marknadsplatser osv)	Minskat antal dödsfall, skador och lidande samt ökad trygghet för befolkningen			Bombröjningen sker manuellt och är mycket personalintensiv och tidsödande eftersom MAG har mycket höga säkerhetskrav
						Möjligen kan man anse att kostnaderna har varit höga pga utländska experter och utrustning. Efter 1997 finns dock endast en rådgivare kvar.
Summa						5.0 MSEK
Sammanfattande bedömning	MAG startade 1974 bombröjningsverksamhet i den under Indokina-kriget hårt bombade Xieng Khouang-provinsen med stöd från bl a Mennonitkyrkan. Sidas stöd började 1995 och kanaliserades första året via Diakonia/Mennoniterna men har därefter givits direkt till MAG. Sida är nu en av flera bidragsgivare. Bland de övriga märks bl a ODA, UNDP/UXO-Lao, samt några utländska NGOs. MAG samarbetar nära med den centrala samordnande organisationen UXO-Lao.					
Källor	Pm (SEKA) 960202: Ärende 95-96/LAO/12646, reserapport Swartling-Friberg, SEKA, 970617, MAG årsplaner och årsrapporter, Brev 980305 från MAG med information. Ambassadens egna observationer från fältbesök					
2.1 Bombröjning/ Bomb Clearing UXO Lao (through UNDP). Off. namn: Lao National UXO Programme Beslut: SEKA 28/96 Avtalsperiod: 9607-9712	Att minska antalet civila bombolyckor med dödsfall och skador; att öka tillgången på mark för lantbruk och andra utvecklingsändamål	Tillräcklig kunskap om problemets omfattning, geografiska spridning, antal olyckor för att kunna utforma en nationell strategi med geografiska prioriteringar för det fortsatta arbetet.	Projektmålet uppnått: god kunskap om problemets allvar och utbredning, ökad medvetenhet hos beslutsfattare, bra underlag för prioritering, planering och samordning av det fortsatta arbetet.	Landsomfattande undersökning av den geografiska spridningen av UXO (odetonerad ammunition)	Studien genomförd och publicerad	2.7 MSEK
					Studien: National Survey of the Socio-economic Impact of UXO in Lao PDR, genomfördes av Handicap International (Belgisk-Fransk NGO)	
Summa						2.7 MSEK
Sammanfattande bedömning	UXO-Lao bildades i aug. 1995 på tillskyndan av UNDP med stöd från enskilda givarländer. Det lyder under Ministry of Labour and Social Welfare men drivs som en egen organisation. UXO-Lao fick under 1997 stöd från en rad givare (Australien, Belgien, Danmark, England, Frankrike, Japan, Luxemburg, Norge, Nya Zeeland, Sverige, Tyskland, USA.					
Källor	Living with UXO: Final Report National Survey on the Socio-economic Impact of UXO in Lao PDR, 1997 (Handicap International)					
	Pm (SEKA) Ärende 95-96/LAO/13114, UXO-Lao, Annual Work Plans, Annual Reports					

Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
HÄLSA							
1. Läkemedelsprogrammet, fas II Beslut DESO 804/96, Insatsavtal 9601-9906; totalt avtalsbelopp: 15,0 MSEK	<i>Bidra till god hälsa genom tillgång på läkemedel av god kvalitet till låga kostnader och ett rationellt användande av läkemedel i enlighet med de över-gripande målen i hälso- och nationella läkemedels-policyn</i>	Läkemedel skall vara säkra, effektiva och av god kvalitet; kvalitetssäkring baserat på lagar och förordningar	Inspektörer i 5 provinser mera kunniga i rutinkontroll av apotek	En läkemedelslag ska utarbetas och etableras. Nya och/eller existerande ministrelli förordningar utformas, revideras och spridas . Existerande inspektörsorg, centralt samt i 5 provinser ska fortsatt utbildas och utrustas. Kapacitet hos existerande laboratorium ska förbättras	En lagkommitté inom FDD har etablerats. Arbetet med en läkemedelslag har påbörjats; 2-3 läkemedelsförordningar har fastställts av ministriet. 2 utbildn.-kurser för inspektörer har genomförts; fordon och utrustning har inköpts. En 7 v lång fortbildningskurs för labtestning genomfördes på ca 400 prover insamlat under ett fristående projekt under IHCAR.	Fas I: 2.1 MSEK Fas II: 1.55 MSEK	1997 ökade antalet analyserade prover med 43,8 % jmf med året innan.
1.1 Kvalitetssäkring av läkemedel							
1.2 Rationell läkemedelsanvändning		Efter 3 år ska läkemedel användas mer rationellt av befolkningen	Medvetenheten om motiven för att framhålla användandet av basläkemedel har ökat främst bland hälsovårdspersonal	Etablering av kommitté för utv. av manualer för standardbehandling vid vanliga sjukdomstillstånd. Utv. av en informationsstrategi för läkemedelsprogrammet. Etabl. av kommittéer för läkemedelsterapi vid de större sjukhusen, samt	Ett första utkast till manual för standardbehandling har färdigställts. En referensgrupp arbetar med indikatorer för uppföljning och tillämpning av manualen. Korttidskonserter har arbetat med förslag till massmedia-spridning	Fas I: 1.2 MSEK Fas II: 0.28 MSEK	

				att utrusta, utbilda och följa upp arbetet av deltagande enheter	av ca 10 "hälso-jinglar". En intern FDD-bulletin trycks och distribueras. Kontorsutrustning och datorer har inköpts till olika sjukhusenheter		
1.3 Traditionella naturmediciner	Ökad kunskap och rationell användning av naturmediciner	Hittills har inga vetenskapligt säkerställda resultat uppnåtts.	Insamling och spridning av information av medicinalväxter i Laos samt genomförande av studier om effekt och behandling av malaria	Kartläggning av medicinalväxter i distrikt i 2 provinser har slutförts. Folklig kunskap om medicinalväxter bevaras i skrift. Kliniska tester för malaria har utförts på 10 patienter. Utrustning har inköpts och en studieresa till Vietnam har genomförts	Fas II: 0.08 MSEK	Malariatestet gav inte övertygande resultat	
1.4 Upphandling och distribution av läkemedel	Inrätta ett anskaffnings-System för läkemedel som försäkrar en bättre tillgång på nödvändiga läkemedel i den offentliga hälsovården	Systemet med fonder för återfinansiering av läkemedel i sjukvården är ännu för nytt för att kunna utvärderas	Utformning av inköps-systemet samt utbildning i internationell upphandling av läkemedel. Ökad kapacitet för lagring och distribution av läkemedel inom den offentliga vårdsektorn	Ett konsultförslag till uppläggning av en inköpsfunktion har godkänts och en inköpsenhet på några personer håller på att etableras. Utbildning i engelska för enheten har påbörjats	Fas II: 0.07 MSEK		

1.5 Institutions-förstärkning av främst FFD		Institutionellt stöd till FDD, inkl praktisk utbildning, för uppföljning, ledning och utvärdering av planerade insatser för genomförande av den nationella läkemedels-policyn	Kunskap och kapacitet har ökat hos några enskilda befattningshavare. Kunskap i engelska har förbättrats avsevärt inom MoH och FDD. Institutionsutvecklingen som helhet är dock fortsatt svag.	Ökning av kunskap och kapacitet inom FDD genom kurser, studiebesök, bättre utrustning etc. Utveckling av strategier, d atsystem och indikatorer	Utbildning i engelska på olika nivåer (ca 30 anställda) pågår sedan flera år. Några kurser och studieresor har genomförts. Dator- och kontorsutrustning har inköpts och ett datoriserat uppföljnings-system har börjat läggas upp	Fas I: 1.2 MSEK Fas II: 1.03 MSEK	Under fas I gavs även stöd till avdelningen för planering och administration inom hälsoministeriet
Summa	Totalt utbetalades 9,0 MSEK under Fas I, varav konsultkostnader 4,7 MSEK					Fas I (95-96): 4,5 MSEK Fas II (96-97): 3,01 MSEK	
Sammanfattande bedömning							
Källor							
2. Mödra- och barnvård samt hälsouppllysning							
Beslut REMA 19/95	Öka medvetandet i lokalsamhället om risker och komplikationer vid havandeskap och barns börd	Öka andelen mödrar som får assistans från lokal hälso personal före, under och efter barnafödandet, liksom under barnets första levnadsår. Förbättra kapaciteten för	17 indikatorer har följts upp under projektets gång. En uppföljning av "baseline" studien planeras 1998. Den professionella och ledarmässiga kapaciteten har stärkts på	Utbildning och social mobilisering: kurser för ledningsgrupper på distrikts- och bynivå, vidareutbildning för utbildare/handledare liksom trad. barnmorskor	Utbild. o soc mobilisering: drygt 200 trad barnmorskor (TBA) från 188 byar samt 9 kursledare ur utbildats och försetts med sterila barnbördsåldor,	Utbild. o soc mobilisering: 0.88 MSEK Planering/ ledning/upp-följning: 0.64 MSEK	En midterm review genomfördes under nov 1996 Totalt utbetalt för komponenten: 2.56 MSEK
Avtalsavtal 9507-9812							
Avtalsbelopp 6MSEK							

2.1 Mödra- och barnavård i 2 distrikt i Luang Prabang-provinsen	samt öka tillgången på grundläggande mödra- och barnavård på by- och distriktsnivå. Nergång av sjuklighet och dödlighet pga diarré-sjukdomar hos barn under 5 år	tillgänglig hälsopersonal att informera och mobilisera lokal-samhället för förebyggande hälsoaktiviteter, t ex bröstuppfödning, hygien, rent vatten, vaccinering, preventivmedel, anv. av ORT (socker-saltlösning), malariaskydd etc.	alla nivåer, inte minst inom MCH. Integrations och nätverk har stärkts t ex genom LUW och omfattande utbildning av hälsopersonal på by-, distrikts- och provinsnivå	och hälsoarbetare på bynivå etc <i>Planering/ledning/ uppföljning/ utvärdering:</i> arbetsplaner, baslinestudier, studieresor, ledningskommittéer på provins- o distriktsnivå, uppföljningsinsatser etc <i>Utrustning:</i> Datorer, pick-up, myggnät, barnbörslådor etc <i>Projektdadministration:</i> Handläggare, konsulter, sekreterare inom UNICEFs landkontor	och hälsoarbetare på bynivå etc <i>Planering/ledning/ uppföljning/ utvärdering:</i> arbetsplaner, baslinestudier, studieresor, ledningskommittéer på provins- o distriktsnivå, uppföljningsinsatser etc <i>Utrustning:</i> Datorer, pick-up, myggnät, barnbörslådor etc <i>Projektdadministration:</i> Handläggare, konsulter, sekreterare inom UNICEFs landkontor	manualer, checklistor, utrustning för utbild. på plats, byvolontärer har utbildats i impregnering av myggnät etc <i>Planering/ledning/ uppföljning:</i> baslinestudie har genom-förts i program-distrikt, byhälso-kommittéer har etablerats, utbildn. i eng o dator-användning har getts till MCH. <i>Utrustning:</i> planerade inköp har genomförts <i>Proj.admi.:</i> en projekthandläggare på heltid har anställts liksom ett flertal lokala konsulter	Utrustning: 0.44 MSEK <i>Proj.admin:</i> 0.60 MSEK	
2.2 Hälsoinformation samt behandling av diarré-sjukdomar på nationell nivå	Bidra till förbättrad kunskap och kapacitet hos hälsopers. på alla nivåer genom Lao-anpassad info baserat på UNICEFs skrift "Facts	Öka användningen av salt/socker-lösningar (ORT) och motverka otillbörlig användning av antibiotika vid diarré-sjukdomar	Positiv och relativt stor respons från allmänheten inom radiosändnings-området på information i form av historier, frågesport etc. Systematisk uppföljning av ORT-behandling saknas.	Öka kunskapen inom familjen och hos sjukvårdspersonal om korrekt behandling av diarré-sjukdomar hos barn genom utbildning, info-kampanjer i massmedia etc. Byggande av nätverk	<i>Hälsoinfo:</i> arbetsgrupper (MCH, LWU, UNICEF) utarbetat och testat hälsoinfo med medverkan av målgrupperna för olika kanaler: radio-hälsopersonal, dock-teater, laopassade böcker. I	2.16 MSEK		

	for life", samt etablering av kanaler för sådan hälsoinfo.			och deltagande av målgrupper i utformningen av hälsoinfo på basis av "Facts for life". Kurser i masskommunikation (i huvudsak radio), kommunikationsteknik fälttester. Tillgång till ORT.	utformningen har man vinnlagt sig om att starta på och integrera gräsrotsnivå <i>Djarrébehandling</i> : utbildning om ORT användning har omfattat 1000 apotek och mer än 1000 hälsopersonal fen by till central nivå (MCHI), ORT-kampanjer till allmänheten, drygt 680 000 lokaltillverkade portionspåsar av ORT har distribuerats till alla provinser.		
2.3 Vitamin A-komplement på nationell nivå	Reducera A-vitaminbrist hos 80% av alla barn i åldrarna 1-5	Ökat intag av A-vitamin för alla barn i områden med utbrott av mässling, samt till havande kvinnor inom 2 månader före nedkomsten	Rapporter från EPI-programmet uppger följande täckning för barn 1-5 år: 1996 82% (483563 barn) 1997 87% (534 018 barn), en andra omgång 1997 52% (330 563 barn). Rapporter om VAC till havande mödrar/barn med mässling har inkommit från några få provinser.	Inköp och distribution av vitamin A-kapslar (VAC) till målgrupperna	Inköp av 2,4 milj VAC under 1996 och 1997. Dessa distribueras till alla 17 provinserna i samband med vaccineringsprogrammet (EPI) samt den årliga "nationella vaccineringsdagen". Utbildning samt 15 000 info-broschyrer om hantering och förvaring av VAC har tryckts och distribueras till alla provinser.	0.80 MSEK	Svensk finansiering vid utbildning och tryckning av 15 000 info-broschyrer upphörde 9707

Summa	Totalbeloppet på 6.0 MSEK innefattar 0.5 MSEK för Sidas uppföljningar och utvärderingar				Totalt 5.50 MSEK		
Sammanfattande bedömning	Projektet har försenats och den utvärdering som gjorts pekade på problem såväl i genomförandet som rent metodmässigt.						
Källor	Resp projektdokument; Progress Report, UNICEF, sep 1995-96; Progress Report, UNICEF, sep 95-dec 97; Final Report on Vitamin A Suppl Component, UNICEF, jun 95-jun97; Summary Report of 3rd Round of Supervisory visits of trained Birth Attendants, okt 97						
3. Vatten och sanitet på landsbygden REMA 110/93 Insatsavtal 9307-9806 3.1 Ökad tillgång (täckningsgrad) till rent vatten och latriner; ökad kunskap i lokalsamhället hur hygien och sanitet in-verkar på familjens hälsa	Förbättrad hälsa och livskvalitet på landsbygden genom ökad tillgång till varaktigt och rent hushållsvatten, bättre vatten, bättre kunskap om hygien och ökad tillgång till latriner. Utarbetandet av en sektor-strategi och förbättrad kapacitet och lokalt ägarskap inom sektorn (Nam Saat)	Ökning av täckningsgraden för varaktig tillgång av vatten och sanitet. Utbildning inom teknik och arbetsledning för utbyggt vatten. Förbättrad och utökad hygienutbildning i skolor och på bynivå. Minskning av arbetsbelastning för främst kvinnor och barn genom mera lättillgängliga vattenkällor. Förvaltningsstöd, utarbetande av en sektorstrategi. Kapacitetssuppbbyggnad och personalutveckling på i första hand central nivå.	Ågarskapet och ledningskapaciteten har förstärkts, främst inom centrala Nam Saat, under rapportperioden. Lokalsamhällets deltagande har ökat under senare år.	Utbyggnad av ca 2500 olika typer av vattenkällor med rent vatten för ca 1,2 milj människor. Främja utbyggnad av latriner för ca 30 000 hushåll. Kurser, workshops etc för hygienutbildning av anställda på olika nivåer, lärare m fl. Utarbeta ett utkast till sektorstrategi m hjälp av arbets-grupper, workshops. Kunskapsöverföring, framför allt till ledningsfunktionen inom den laotiska organisationen (Nam Saat) för landsbygdens vatten-försörjning.	Ca 3000 vattensystem av olika typer har färdig-ställts, vilka beräknas ge hushållsvatten till ca 2,1 milj människor. Ca 200 primärskolor har försetts med latriner. Ca 500 sk WATSAN kommittéer på bynivå har etablerats och utbildats. Genomförande av 92 utbildningskurser. Arbetet med arbetsgrupper och idé-PM genomfördes under 1995 och 1996. Ca 24 000 hushåll har fått tillgång till latriner.	25.2 MSEK	Byggnad av latriner ge betydligt lägre prioritet av lokalbefolkningen än utbyggnad av rent och lättillgängligt vatten. Behov av ytterligare förstärkning föreligger på centrala funktioner för att Nam Saat/Laos ska självständigt kunna ta ledningen för sektorn. Tillräckligt antal utbildad personal saknas både på central och provinsiell nivå. I november 1997 introducerades den av hälsoministeriet godkända sektor-strategin. Nam Saats ledningskapacitet har ökat påtagligt under 3-årsperioden
Summa	24.2 MSEK har utbetalats via UNICEF under perioden. Resterande 1,0 MSEK har använts för Sidas uppföljning och utvärdering. För hela avtalsperioden har 33.5 MSEK utbetalats.				25.2 MSEK		
Sammanfattande bedömning	Effektivt genomfört program med låg relativ percapitakostnad internationellt sett. Vissa kvantitativa mål har t.o.m. överträffade. Klara tecken på att den nationell						
Källor	nationella vattenmyndigheten stärkts. Resp projektdokument; Sector strategy NWSEHP, nov 97; Progress Reports for 1995-96 och 1996-97, NIHE/Lao NWSEHP, jan 98; Progress Reports to Swedish Government, UNICEF, jan-dec 1995-97; Periodic Report on Strategic Planning & Institutional Strengthening Components, NWSEHP/UNDP/WB, dec 94-nov 95 och dec 95-nov 96; Periodic and Final Phase I Report, UNCP/PWB Water & Sanitation Programme, den 96-dec 97						

Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
VÄGSEKTORN, ILO							
ILO-projekt Beslut : REMA 106/96 Insatsavtal 96 10 - 97 09 Totalt avtalsbelopp: MSEK 4,0	Utveckla en strategi för långsiktig och varaktig kapacitetssupplyggnad avseende metoder och tillämpning av arbetsbaserad teknik för vägrehabilitering och underhåll. Generera produktiva arbetstillfällen.	1. Slutföra pågående vägprojekt i Oudomxay och Savannakhet. 2. Institutionalisera arbetsbaserade metoder för vägbyggnad och underhåll. 3. Stärka kunskapsöverföring inom DCTPC. 4. Stärka CTCs utbildningskapacitet för arbetsbaserad teknik. 5. Utveckla varaktiga underhållssystem. 6. Utvärdera resultat. 7. Underlätta kunskapsöverföring till planerad projektberedning för det fortsatta svenska stödet inom vägsektorn	Förlängningen under ett år möjliggjorde en bättre avslutning och planerad överlämning till DCTPC. Uppföljningsstudie visar på ökad tillgång till samhällsservice, lägre transportkostnader, men också ökat svedjebruk (Oudomxay)	Byggnad av ca 15 km landsväg i Oudomxay och 11 km i Savannakhet. Att generera ca 40 000 arbetsdagar. Etablering av underhållssystem samt underhåll av ca 50 km väg som redan färdigställd under den första tvåårsperioden. Upprätta en "Rural Roads Unit (RRU)" inom MCTPC	Oudomxay: 12,4 km grusad väg, 24 213 arbetsdagar. Savannakhet: 16,7 km, 28 800 arbetsdagar. Pilotprojekt för test av underhållssystem: Phoban (by) och Length-person. Fyra tekniska manualer, två introduktionskurser och lärarutbildning för CTC och NPI har slutförts. RDC inom MCTPC gjorde en RRU överflödig. Förslag till Strategi för arbetsbaserat vägbyggande utarbetat	4,0 MSEK	Projektet startade redan 1995 med tysk finansiering. 20-30 % av arbetsstyrkan var kvinnor. Tot.kost/km: 7 905 USD (SEK 60 000) Underhåll ges låg prioritet och inget av underhållssystemen fungerade tillfredsställande i praktiken. Periodvis otillräcklig arbetsstyrka i Qudomxay. Den föreslagna strategin har inte antagits av myndigheterna.
Summa						4,0 MSEK	
Sammanfattande bedömning	Sidas syfte med att finansiera en förlängning av insatsen ett år för att därigenom bevara och öka den laotiska kapaciteten att bygga vägar med arbetsbaserade						
Källor	Projektdokument, jun 96 (Insatsavtal, insats-PM); Socio-Economic Survey on Short-term Impact on Road Construction, jun-97; Periodic Progress Reports, Nov 96-aug 97; end-of Project Tripartite Evaluation Report, Jun-97; Final Project Report, Oct 96-aug 97						

Insats/projekt. Beslut, insatsens tidsperiod	Övergripande, sektoriellt mål	Projektmål	Uppnådda effekter, positiva el. negativa	Planerade prestationer	Uppnådda prestationer	Kostnadsutfall	Kommentarer
VÄGSEKTORN							
Beslut RELA 37/91 Insatsavtal 9101-9706 (inkl. 4 tillägg/förlängn.) 1. Byggande av riksväg 13 Syd samt broar på sträckan Vientiane-Pakkading	Förbättra Laos kapacitet att bygga och underhålla vägar och broar och fortsätta rehabiliteringen av riksväg 13 Syd från Vientiane till Pakkading och bidra till ekonomisk och social utveckling	Färdigställande av 9 m bred asfaltväg samt 9 betongbroar på riksväg 13 Syd	Vägen har efter färdigställandet stimulerat till inflyttning till områden som har förbindelse med väg 13. Ekonomiska aktiviteter har ökat liksom tillgängligheten till utbildning och social service. Alla slags transporter har ökat dramatiskt allt eftersom vägen har färdigställts, t ex ökade antalet bussar m 150 %	Färdigställa den planerade vägsträckan (87 km) Thabok-Pakkading, inkl. 9 broar, till överenskommen standard och tidsram. Förbättra MCTPCs tekniska och administrativa kapacitet för att bättre klara kraven på en modern väg-förvaltning	9 broar (sammanlagt 700 m) överlämnades till MCTPC i okt-96. Skytning, målning av väglinjer etc slutfördes 9703. Reparationsarbete på sträckan Vientiane-Thabok, där vägkroppen visat prov på sättningar, avslutades 9705.	119.0 MSEK Totalt utbetalt 9107-9112: 251.2 MSEK	Entreprenören SKANSKA anlätade i huvudsak laotisk arbetskraft och bidrag därmed till dess utbildning som bl a operatörer och kontollanter. Entreprenörer från grannländerna (Vietnam, Kina, Korea etc) tar egen arbetskraft från hemlandet.
2. Institutionell förstärkning, främst inom MCTPC	genom bättre tillgänglighet och sänkta transportkostnader	Förbättra MCTPCs kapacitet att bygga ut, underhålla och förvalta i första hand vägsektorn	under 1995. På en skala bedömdes att den genomsnittliga förbättringen av MCTPCs kapacitet under 1996 ökat från 1.1 till 1.6	Rationalisering och förstärkning av ledningsfunktionen på central och provinsiell nivå. Förslag till normer (manualer) för vägbyggnad och trafikförberedande arbete för en väglag. Engelsk utbildning för ministeriets personal. Uppläggning av	Institutionell utvecklingsplan presenterad 1996. Individuella diskussions-omgångar i managementsfrågor och managementsseminarier vid 5 tillfällen. Reviderad manual för vägdesign på laotiska jun-96, eng översättning okt-96	9.6 MSEK Totalt utbetalt 9107-9712: 23.3 MSEK	Antalet rådgivare har successivt minskats under perioden. Beslut har tagits att decentralisera verksamheten till provinserna. Genomförandet av detta beslut går dock långsamt inom MCTPC.

				datoriserad väg-databas. Förslag till system för planering och budgetering inom MCTPC. etc.	(för provisoriskt bruk). Rev. utkast till väglag, dec-96. Arbete med upp-läggning av en dato-riserad vägdata-bas under 1997 (ej avslutad). etc.		
3. Utveckling av system för vägunderhåll	Demonstration av underhållsmetoder, organisation, planering och utbildning inom ett statligt bolag. Pilotprojektet för underhåll (RMPA)	Underhållet har huvudsakligen genomförts i egen regi eller genom sk statliga bolag till fasta priser. Komponentens relevans har minskat pga övergång till upp-handling i konkurrens	Enbart finansiellt stöd till RMPA som utfasas under 94/95 och 95/96 (60% resp 30% av produktionsvärdet excl. kapitalkostnader)	Svensk finansiering till RMPA har avslutats under perioden Organisation lever vidare som statligt bolag.	1.0 MSEK Totalt utbetalt 9107-9712: 11.7 MSEK	Skolans roll samt förutsättningar för en mera kommersiell status har diskuterats. MCTPC är ännu inte beredd att göra dylika förändringar.	
4. Utbildning- Institutionellt stöd till CTC (vägskolan)	Utveckling och konsolidering av vägskolans (RTC) kapacitet	Verksamheten har till största delen varit oförändrad sedan 1990 med otillräcklig anpassning till sektorns nuvarande utbildn.-behov. CTCs framtida roll under diskussion inom ministeriet.	Training needs assessment inom MCTPC. Utveckling av utbildningsplaner och vägskolans (CTC) roll. CTC förutses utv. till en affärsenhet inom MCTPC, som tillhandahåller kurser mot kursavgift. Rådgivning, lärarutbildning och materiellt stöd till CTC.	Verksamheten har omfattat 3 längre kurser på 6-8 mån samt ca 7-10 korta kurser per år. En korttidskonsult har vid 3 tillfällen under 95-97 assisterat CTC i kursplanering, budgetering och policydiskussioner.	1.7 MSEK Totalt utbetalt 9107-9712: 18.8 MSEK	Skolans roll samt förutsättningar för en mera kommersiell status har diskuterats. MCTPC är ännu inte beredd att göra dylika förändringar.	

5. Planering, utvärdering, uppföljning		Planering, uppföljning och beredning inom Sida	Årliga program-genomgångar. Beredningar av en ny fas av svenskt stöd till sektorn. Förberedelser inför det nya avtalet (förstudier, design av tillfartsvägar till riksväg 13 S)	Programgenomgångar har genomförts varje år; förberedade studie genom konsultföretaget IT, aug-96, översyn (second opinion) och bedömning nov-96, planering, desing, anbudshandlingarm upphandling och igångsättning av tillfartsvägar till väg 13 S etc.	4.1 MSEK Totalt utbetalt 9107-9712: 5.4 MSEK	Direkta beredningskostnader kommer att föras om och belasta det nya avtalet. En jämförande utvärdering av effekter och resultat av arbetet med institutions-utveckling i denna och några andra svenska insatser planeras att genomföras i Laos. I samband med beredningen av ett ev. stöd till väg 8 kommer trafikräkningar att göras på väg 13 S.
Summa	Totalt avtalsbelopp: 330.0 MSEK. Projektet avslutades aktivitetssmässigt 9712. 22.0 MSEK hade tidigare tagits i anspråk genom brevväxling 910130 och 910514.				Totalt för perioden: 135.4 MSEK Totalt utbetalt 9107-9712: 312.1 MSEK	
Sammanfattande bedömning	Tyngdpunkten i samarbetet har varit anläggningen av en modern huvudväg. Denna insats har slutförts på ett tillfredsställande sätt och de positiva effekterna på ekonomin är större än de uppskattningar som gjordes initialt. Samarbetet inom området institutionsutveckling har varit relevant, efterfrågat och uppskattat. Effekterna är svåra att bedöma, men får sammantaget betraktas som tillfredsställande.					
Källor	Resp. Projektdokument; Plan of Operation 1992-1996 (revised March-93); Agreed minutes 1994 12, 1996 02, 1997 02; Progress Report VT + TP Road 13 S, SWECO, dec-94; Progress Report, TP Bridge Constr., SWECO oct 94-feb 95; Technical Specifications, dec-96; Road Design Manual, 1996; Follow-up on Institutional development Action Plans, March-95; Management Development MCTPC, dec-95; Draft Institutional Development Plan -96; Draft Final report, Lao-Swedish Road Project, Institutional building, SweRoad, jan 91- jun 97; REsults and Experiences of the Lao PDR for Improvement of Road 13S, VTE-Pakkading, 1985-1997; Road Maintenance and Road Maintenance Pilot Area, SwedRoad, jan-96; Revised Road Law Proposal, dec-96; The Lao Road Sector-Plans, Policies and Challenges, N.Bruzelius, nov-95					

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE
105 25 Stockholm, Sweden
Tel: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64
Hemsida: <http://www.sida.se>

ISBN 91-586-2070-2